

Prof. dr inż. Ryszard Chmielowiec
Przewodniczący projektu* - autor 'Inicjatywy Londyńskiej'
Stowarzyszenie Techników Polskich
w Wielkiej Brytanii

INICJATYWA LONDYŃSKA: WYBÓR czy KONIECZNOŚĆ POLSKIEGO INŻYNIERA W EUROPIE?

Zarys pomysłu

Konieczność czy wybór? Kiedy w maju 2004 Wielka Brytania otworzyła swoje granice dla pracowników przybywających z krajów nowoprzyjętych do UE nikt nie przewidywał pojawienia się całkiem nowego zjawiska socjologicznego, jakim było masowe przemieszczenie się Polaków na Wyspy. W latach 2004 – 2006 Polskę mogło opuścić ok. 5% osób zdolnych do pracy (niektóre źródła podają, że wielokrotnie więcej).

Znamiennym jest, że znaczna część przybywających ma wykształcenie techniczne lub wyższe inżynierskie, zarówno posiadającymi wieloletnią praktykę w zawodzie, jak i będącymi aktualnymi absolwentami szkół technicznych. W przypadku osób z długoletnią praktyką zawodową i dobrą znajomością języka proces ich adaptacji do realiów brytyjskiego rynku pracy jest w miarę łagodny i dosyć krótki i sprowadza się głównie do potwierdzenia posiadanych umiejętności, zarówno w miejscu pracy jak i pozyskania odpowiednich dokumentów kwalifikacyjnych, które są bardziej czytelne dla potencjalnego pracodawcy i odpowiadają specyficznym wymogom formalnym w danej branży.

Generalnie z posiadanych przez Stowarzyszenie Techników Polskich (STP) w Wielkiej Brytanii informacji wynika, że osoby z wysokimi kwalifikacjami technicznymi w ciągu najdłużej 2 lat uzyskują pozycję odpowiadającą ich wykształceniu i praktyce oraz bardzo szybko awansują w swojej branży. Informacje te jednakże były pozyskiwane wyłącznie w bezpośrednich kontaktach członków stowarzyszenia w ich środowisku zawodowym lub gronie najbliższych przyjaciół. Nie jest zatem możliwe dokładne określenie, jaki odsetek wysokiej klasy specjalistów buduje swoją ścieżkę kariery zawodowej zgodnie z wykształceniem i nabytą praktyką. Ponadto nie jest wiadome, jaka ostatecznie jest liczba Polaków z wykształceniem technicznym na brytyjskim rynku pracy.

Tak duży napływ w większości młodych Polaków do Wielkiej Brytanii stworzył sytuację wymagającą podjęcia nowych kierunków działań przez organizacje społeczne reprezentujące Polaków i popierające polskie interesy w Wielkiej Brytanii.

Konieczność...

Stowarzyszenie Techników Polskich w Wielkiej Brytanii odpowiadając już w roku 2003 na **Apel Pana Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego** zainicjowało szereg działań pomocowych dla polskich inżynierów i techników z zakresu poradnictwa zawodowego. Przyjmowaliśmy w swoje szeregi nowych dobrze wykształconych absolwentów polskich uczelni technicznych, udzielaliśmy swego wsparcia naszą ekspertyzą.

Ze względu na rozmiar potrzeb i skalę tego zjawiska nowych emigrantów (a raczej migrantów zarobkowych) uznano za niezbędne rozpoczęcie wspólnej szerokiej między-organizacyjnej współpracy kilku najbardziej aktywnych organizacji i instytucji polskich z terenu Wielkiej Brytanii (patrz powyżej – logo w kolejności od lewej: *Stowarzyszenie Techników Polskich, Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Zjednoczenie Polskie, Polski Ośrodek Społeczno-Kulturalny*) oraz poza Wielką Brytanią - *Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych – NOT* oraz *Europejska Federacja Polonijnych Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych*). Głównym założeniem wspólnej platformy - było zacieśnienie współpracy z instytucjami rządowymi w Polsce i Wielkiej Brytanii

dla kształtowania warunków do wykorzystania polskiej kadry inżynierskiej na terenie Wielkiej Brytanii w sposób maksymalnie korzystny dla obu krajów, a w następnej kolejności, po udanym zastosowaniu tego pilotowego projektu, jego rozszerzenie dla innych zawodów lub nawet rozpowszechnienie w krajach UE.

Cel, kierunki i formy działania zostały sformułowane w trakcie **I Polonijnego Forum Inżynierskiego** w Londynie w czerwcu 2006, odbywającego się pod hasłem: Przystosowanie i doskonalenie zawodowe Polaków przebywających w Wielkiej Brytanii. Za priorytet na najbliższe lata przyjęto wdrożenie i rozwój zintegrowanej działalności pro-edukacyjnej, uwzględniającej zarówno merytoryczną pomoc dla kadry inżynierskiej zatrudnionej w WB poniżej swoich kwalifikacji, jak i stworzenie warunków sprzyjających transferowi do Polski doświadczeń zdobytych w brytyjskim przemyśle przez polską kadre o wysokich kwalifikacjach. Myślą przewodnią referatów i dyskusji było zainicjowanie efektywnych działań wspierających i aktywizujących polskie kadry techniczno-inżynierskie w budowaniu ścieżki kariery zawodowej w zupełnie nowych realiach, z którymi zetknęli się w Wielkiej Brytanii.

Jednym z kroków podjętych po I Forum Polonijnym było ukonstytuowanie się Międzyorganizacyjnego Zespołu Koordynacyjnego (MZK) odpowiedzialnego za wdrażanie programów adaptacyjnych i doskonalenia zawodowego wypracowywanych w ramach poszczególnych organizacji polonijnych uczestniczących w projekcie.

Wybór. W następnym roku we wrześniu zwołano **II Forum Inżynierskie** w Londynie pod hasłem Odzyskaj, odśwież, wykorzystaj swoje umiejętności, którego celem było przedstawienie wyników dotychczasowych działań oraz ocena zasobów technicznych i materialnych niezbędnych dla dalszego realizowania postawionych celów. Do udziału w II Forum zaprosiliśmy przedstawicieli znaczących brytyjskich instytucji organizacji reprezentujących pracodawców i administrację lokalną, m.in. Confederation of the British Industry (CBI), Engineering Council (EC), Institute of Construction Engineers (ICE), London Development Agency-LDA (z rocznym budżetem ponad 2 mld

funtów!) oraz Transport for London (TfL). Zaproszenie nasze zostało przyjęte bardzo pochlebnie po szerszym otwarciu się na coraz widoczniejszą społeczność polską urzędującego wówczas burmistrza Londynu Kena Livingstona, a także jego następcy Borysa Johnsona (od maja 2008r.).

W trakcie spotkania naszkicowane zostało realne zapotrzebowanie na wyspecjalizowane kadry techniczne i inżynierskie w związku z aktualnie prowadzonymi wieloletnimi inwestycjami w infrastrukturze transportowej, energetycznej i budownictwie. Zdefiniowane zostały również podstawowe bariery, głównie formalne, utrudniające dostęp polskich fachowców do istniejących wakatów. Jedną z głównych barier jest różnica w systemie edukacji i potwierdzania kwalifikacji zawodowych w obydwu krajach. Priorytet zatrudnienia uzyskują członkowie-specjaliści brytyjskich, branżowych korporacji zawodowych. Powoduje to odrzucanie aplikacji przez brytyjskie instytucje i agencje zajmujące się zatrudnianiem profesjonalistów, co szczególnie dotkliwe jest dla młodych inżynierów i absolwentów szkół technicznych, którzy nie mają odpowiedniej praktyki w zawodzie. Taki stan rzeczy prowadzi do porzucania wyuczonego zawodu i podejmowania pracy poniżej kwalifikacji lub poza branżą.

Na II Forum przedstawiony został również projekt utworzenia **Centrum Adaptacji Zawodowej** polskich inżynierów i techników do wymagań brytyjskiego przemysłu i handlu, ułatwienia szybszej ścieżki kariery zawodowej. Poprzez zaznajomienie się w Centrum z wymaganiami zawodowymi, standardami i procedurami obowiązującymi w przemyśle brytyjskim, uzyskaniu odpowiedniej pracy oraz zdobyciu doświadczenia w przemyśle brytyjskim zaistnieją potencjalne możliwości zatrudnienia z powrotem w kraju, czy to w firmach brytyjskich inwestorów, czy też w firmach krajowych. Centrum takie stanowiłoby również platformę informacji o działalności inwestycyjnej i możliwościach potencjalnego zatrudnienia w Polsce (o takich celach informowaliśmy polskich odpowiedników brytyjskich organizacji zawodowych w budownictwie jak: Polska Izba Inżynierów Budownictwa, Krajowa Izba Gospodarcza oraz oczywiście naszego partnera w kraju – Federację-NOT).

Opracowując zadania dla takiego Centrum przeprowadzono ankietę wśród Polaków przebywających w Londynie, której zadaniem było oszacowanie relacji w poszczególnych grupach wiekowych, branżach zawodowych i poziomu edukacji. Wyniki tej ankiety wskazały że:

- 94% ankietowanych było w grupie wiekowej 19-40 lat (ok.60% 19-30 lat),
- 53% ankietowanych legitymowało się wykształceniem wyższym inżynierskim,
- 19% ankietowanych posiadało średnie kwalifikacje techniczne,
- 77% ankietowanych przybyło do Wielkiej Brytanii po maju 2004 roku,
- **60% ankietowanych nie pracuje w wyuczonym zawodzie!**

Warto zauważyć, że zbyt liczna grupa techników i inżynierów odchodzących od zawodu jest poważną stratą dla całego przemysłu europejskiego, a szczególnie dotkliwą dla Polski, która nie będzie miała na kim oprzeć przyszłych planów rozwoju ekonomicznego. Można śmiało powiedzieć, że zagrożone tym zjawiskiem są dwie generacje polskich techników i inżynierów, a ich utrata może przynieść katastrofalne skutki.

Wybór

Stąd **Inicjatywa Londyńska** (IL) – w pewnym stopniu jest zbieżna z ostatnio lansowanym w kraju programem **Powroty**. Różnica polega m.in. na tym, że **IL** proponuje powrót do kraju specjalistom dopiero po pewnym okresie, po zdobyciu wiedzy i doświadczenia w nowoczesnym przemyśle, a nie ‘fachowcom’, którzy zdobywali doświadczenie w pracy fizycznej na budowach, w sprzątaniu, w tzw. ochronie, kurierstwie pocztowym, itp.

Podstawą logistyczną Centrum stanowiłyby istniejący potencjał logistyczny Polskiego Ośrodka Społeczno-Kulturalnego (POSKu), Stowarzyszenia Techników Polskich (ekspertyza) oraz Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie (działalność dydaktyczna i akademicka).

Założenia tego niezwykle wartościowego projektu pilotowego zakładają stosunkowo niewysokie koszty inwestycyjne i organizacyjne, znacznie mniejsze

aniżeli wybudowanie od podstaw nowego ośrodka akademicko-przemysłowego dla polonii londyńskiej. Polski Uniwersytet Na Obczyźnie (PUNO) umożliwia prowadzenie nie tylko krótkoterminowych kursów specjalistycznych (które zaczęto realizować nie czekając na oficjalne uruchomienie projektu, takie jak zastosowania komputerów w projektowaniu, analiza kosztów w hotelarstwie i gastronomii, bezpieczeństwo i higiena pracy, zasady kierowania i marketingu), ale również umożliwiłyby studia bez przerywania pracy zawodowej (wykorzystanie sieci internetowej m.in. w ramach systemu e-learning). Wymagałoby to uznania PUNO w kraju, jako polonijnej uczelni akademickiej, t.j. przywrócenia statusu i autonomii, jaki PUNO posiadało przed 1989 rokiem oraz wspomżenia ekspertyzą przez polską kadre akademicką.

Koniecznym kluczem do zmiany obecnej sytuacji osób pracujących poza wyuczonym zawodem jest stworzenie warunków dla udowodnienia potencjalnym pracodawcom w UK, zwłaszcza po procesie adaptacyjnym w przyszłym Centrum (*odzyskaj, odśwież swoją wiedzę i przystosuj się do obowiązujących warunków zatrudnienia*), że kandydaci na techniczne i inżynierskie stanowiska, z dyplomami polskich uczelni technicznych, spełniają stawiane im wymagania.

Możliwość **wyboru**. Musimy zapewnić młodym rodakom zwiększenie ich mobilności zawodowej na terenie całego obszaru Unii Europejskiej, takiej mobilności, jaką reprezentują fachowcy dotychczasowych krajów europejskiej piętnastki.

Szanowni uczestnicy II Kongresu Polskich Organizacji Naukowych w Krakowie!

APEL

W imieniu pięciu polskich organizacji uczestniczących w „pan-europejskim” projekcie Centrum Adaptacji Zawodowej w Londynie zwracamy się z Apelem do II Kongresu o wprowadzenie do Uchwał Kongresu poparcia „Inicjatywy londyńskiej” (charakteryzującej się możliwością powielenia w innych krajach UE, które otwierają dostęp dla polskich specjalistów) oraz wystąpienie do władz RP o kontrybucję w tym niezwykle interesującym projekcie dla młodych mobilnych i dobrze wykształconych rodaków, którzy będą polskim „podróżującym towarem eksportowym”, umiejącym pracować w wielo-kulturowości, przynoszącym wymierne korzyści krajowi, ale również swoimi sukcesami zawodowymi - wzrost prestiżu Polski na arenie europejskiej.